

ማሕበራዊ / ውሕስነት / ድሕነት

ስርዓት ማሕበራዊ ድሕነት

ስንቂ እርጋን (እቶም 3 አዕኑድ)

መድሕን ስንክልና

መድሕን ስራሕ አልቦነት

ናይ ጥዕናን ሓደጋን መድሕን

ወለድን ስድራቤትን፡- ዕረፍትን ገንዘባዊ ሓገዝን

ማሕበራዊ ሓገዝ

ስርዓት ማሕበራዊ ድሕነት

ህይወት ሓደ ሓደ ጊዜ ከቢድ ጊዜ የምጽእ፤ ንኣብነት ብሰንኪ ሕማም፣ ሓደጋ፣ ወይ ስራሕ ኣልቦነት። ኣብ ስዊዘርላንድ፣ ማሕበራዊ ድሕነት ኣብ ከምዚ ኩነታት ንዝርከቡ ነበርቲ ይከላኸል። ሳላ ዝተፈላለዩ መደባት ማሕበራዊ መድሕን፣ ማሕበራዊ ድሕነት ክትነብሩሉ እትኽእሉ እኹል ንንዘብ ከም ዘለኩም የረጋግጽ። ንስድራቤታትን ኣረጋውያንን እውን ይድግፍ።

ማሕበራዊ ድሕነት ብኸመይ ይሰርሕ?

ናይ ማሕበራዊ ድሕነት ንንዘብ ካበይ ይመጽእ?

ናይ ማሕበራዊ ድሕነት ንንዘብ ብሓፈሻ ካብ ዝሰርሑ ሰባትን ኣስራሕቶምን ዝመጽእ እዩ።

ካብ ደሞዝ ነፍሲ ወከፍ ሰራሕተኛ፣ ነቲ ናይ ማሕበራዊ ድሕነት ንንዘብ ንምምላእ፣ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ ይዕቀብ።

እቲ ካብ ጥዑያት ሰባት ዝመጽእ ንንዘብ ንሕመማት ይኸፍል። እቲ ካብ ንኣሸቱ ሰራሕተኛታት ዝመጽእ ንንዘብ ንመድሕን እርጋን ናይቶም ኣረጋውያን ይኸፍል።

ብርክት ዝበሉ ነበርቲ ሓገዝ ንዝረኽቡ ንውሑድ ጉጅለ ሰባት ይኸፍሉ።

እዚ ድማ፡- መትከል ምትሕግጋዝ ይበሃል።

ማሕበራዊ መድሕን መብዛሕትኡ ጊዜ ግዴታ እዩ። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ፣ ናይቲ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ መድሕን ንምኽፋል ካብ ደሞዝ ሓደ ክፋል ይዕቀብ።

ባዕሎም ዝሰርሑን ስራሕ ኣልቦን እውን ነቲ ግዴታዊ ክፋል ይኸፍሉ።

ማሕበራዊ መድሕን ኩሉ ብሕጊ ዝምራሕ እዩ።

ዝተፈላለዩ ዓይነታት ደገፍ ማሕበራዊ መድሕን

ማሕበራዊ መድሕን ንሰባት ብዝተፈላለዩ መንገዲ ይድግፍ፡-

- ብዓመታዊ ክፍሊት፡- ንንዘብ ንዓመታት ወርሓዊ ይኸፍል። ንኣብነት፣ ናይ rente AVS (AVS ጡረታ) ወይ ድማ ናይ rente AI (AI ጡረታ)።
- ብመገዲ መዓልታዊ ኣበል፡- ንነፍሲ ወከፍ ዘይተሰርሐ መዓልቲ ንንዘብ ይኸፍል። ንኣብነት፣ ናይ ስራሕ ኣልቦነት መድሕን። ወከፍ ዘይተሰርሐ መዓልቲ ንንዘብ ይኸፍል። ንኣብነት፣ ናይ ስራሕ ኣልቦነት መድሕን።
- ተወሳኺ ጥቕምታት (PC እውን ይበሃል)፡- ኣብ ርእሲ እቶም ንኽነብሩ እኹል ንንዘብ ዘይብሎም ሰባት ንንዘብ ይኸፍል።

መድሕንታት ሕማም ወይ ሓደጋ ምስ ዘጋጥም ንኹሉ ወይ ንገለ ናይ ሕክምና ወጻኢታት ክፋል ይኸፍኑ።

መዓስ እዩ ገንዘባዊ ሓገዝ ዝረክብ?

- ምስ ጡረታ (ካብ 65 ዓመት ዕድመ)፡- እዚ ናይ እርጋን ጡረታ እዩ (ምስ AVS፣ ካልኦትን)፤
- ሞት ኣብ ዘጋጥመሉ እዋን፡- እቲ በዓል ገዛ ወይ በዓልቲ ቤት፣ ከምኡ'ውን ደቆም AVS ይወስዱ፤
- ስንክልና ኣብ ዘጋጥመሉ፡- ስንክልና እንተሃልዩኩምንን ድሕሪ ደጊም ክትሰርሕ እንተዘይክኢልኩምን ናይ ስንክልና መድሕን ጡረታ (AI) ትረኽቡ፤

ከምኡ'ውን ግን፡-

- ሕጻን ወይ ሓደጋ ኣብ ዘጋጥመሉ እዋን (ናይ ጥዕናን ሓደጋን መድሕን)፤ (FR)
- ኣብ እዋን ወሊድ (መድሕን ወሊድ)፤ (FR)
- ሽቕለት ኣልቦነት ኣብ ዝህልወሉ እዋን (መድሕን ስራሕ ኣልቦነት)፤ (FR)
- ቆልዑ ምስ ወለድኩም (ናይ ስድራቤት ኣበል)

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/le-systeme-de-la-securite-sociale

ስንቂ እርጋን (እቶም 3 አዕኑድ)

ኣብ ስዊዘርላንድ፣ ድንጋገ እርጋን፣ ጠረተኛታት ንክነብሩ እኹል ገንዘብ ከም ዘለዎም የረጋግጽ። ኣብ ምቕራብ እርጋን፣ 3 አዕኑድ ኣለዉ፡ l'assurance vieillesse et survivants (መድሕን እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን) (AVS)፣ la prévoyance professionnelle (ኣቕርቦት ጠረታ ሞያ) (LPP)፣ ከምኡውን la prévoyance privée (ምቕራብ ውልቃዊ ጠረታ) (3ይ ዓንዲ)።

AVS፡- l'assurance vieillesse et survivants (መድሕን እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን) (1ይ ዓንዲ)

ናይ l'assurance vieillesse et survivants (መድሕን እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን) (እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን መድሕን) (AVS) መሰረታዊ ሃገራዊ ጠረታ እዩ። AHV (መድሕን እርጋንን ብህይወት ዝተረፉን)

ንጠረተኛታት ወርሓዊ ጠረታ ይኸፍል።

መጠን ናይቲ ጠረታ ኣብቲ እቲ ሰብ ከም ሰራሕተኛ ዘበርከተሉ ዓመታት ይምርኮስ። እቲ መጠን ገንዘብ ኣብቲ እቲ ሰብ ዝረኽቦ ማእከላይ ደሞዝ እውን ይምርኮስ።

ሓደ ሰብ እንተሞይቱ፣ AVS ንመጻምድትን ደቅን መዋቲ (ናይ መበለት ወይ መበለትን ዘኽታማትን ጠረታ) እውን ደገፍ ይህብ።

ኩሎም ዓበይቲ ሰባት ኣብ AVS ኣበርክቶ ክገብሩ ኣለዎም። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ፣ ንAVS ንምክፋል ናይቲ ሰራሕተኛ ደሞዝ ሓደ ክፋል ይዕቀብ። እዚ ፍርቂ ናይቲ ኣበርክቶ እዩ። እቲ ኣስራሒ ነቲ ካልእ ፍርቂ ይኸፍሎ።

ባዕሎም ዝሰርሑን ስራሕ ዘይብሎም ሰባትን እውን ኣበርክቶኦም ክኸፍሉ ኣለዎም። ነዚ ንምግባር ድማ ናብቲ ናይ ኮሙን AVS ዝበሃል ትካል ከመልክቱ ኣለዎም

ትልሚ ጡረታ ስራሕ (2ይ ዓንዲ - LPP)

እቲ ናይ AVS ጡረታ ጥራይ ከምቲ ቅድሚ ጡረታ ዝነበረ ገንዘብ ኣይህብን እዩ። በዚ ምክንያት እዚ ስራሕተኛታትን prévoyance professionnelle (ትልሚ ጡረታ ስራሕ) (LPP) እውን ኣለዎም፤ እዚ ድማ ልዕሊ ዝተወሰነ ዓመታዊ እቶት ግዴታ እዩ።

La prévoyance professionnelle (ትልሚ ጡረታ ስራሕ) (LPP) 2ይ ዓንዲ፡- ወይ ፋንድ ጡረታ እውን ይበሃል።

ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ፤ ንLPP ንምክፋል ሓደ ክፋል ናይቲ ስራሕተኛ ደሞዝ ይዕቀብ። እዚ ፍርቂ ናይቲ ኣበርክቶ እዩ። እቲ ኣስራሒ ነቲ ካልእ ፍርቂ ይኸፍሎ።

እቲ ሰብ ጡረታ ምስ ወ፤ ነቲ ኣብ la caisse de pension (ፋንድ ጡረታ) (ወይ LPP) ዝተዓቀበ ገንዘብ፤ ብ2 ክኾኑ ዝኽእሉ መልክዓት ይቕበሉ፡-

- ወይ ብመልክዕ ዓመታዊ ክፍሊት (ወርሓዊ ዝቕበል)
- ወይ ብመልክዕ ሓደ ግዜ (ብሓንሳብ ዝቕበል)።

እቲ ሰብ ዝመርጽ ቅጥዒ ክመርጽ ይኽእል።

ኣብ ገለ ኣጋጣሚታት፤ ነቲ ገንዘብ ኣቐዲምኩም ከተመልክቱ ትኽእሉ ኢኹም፡-

- ናይ ገዛእ ርእሰኹም ትካል ክትጅምሩ ከለኹም፤
- ካብ ስዊስላንድ ወጻኢ ክትግዕዝ ከለኹ፤ ኣብ ትሕቲ ዝተወሰነ ኩነታት፤
- ገዛ ክትሃንጹ ወይ ክትነብሩሉ ኣፓርታማ ክትገዝኡ ከለኹም።

ባዕሎም ዝሰርሑ ሰባት ኣበርክቶ ክገብሩ ኣይግደዱን። ብፍቓዶም ክገብርዎ ይኽእሉ እዮም። ኣድላዩ ስጉምታት ናይ ምውሳድ ሓላፍነት ኣለዎም። ነዚ ንምግባር ድማ ምስ ናይ ጡረታ ፋንድ ክራኽቡ ኣለዎም

ናይ ብሕቲ ጡረታ ድንጋገ (3ይ ዓንዲ)

ንጡረታኽኡም ዝያዳ ዝሓሸ ሓለዋ ክትህቡ ትኽእሉ ኢኹም፡- ምስ 3ይ ዓንዲ። እዚ ናይ ብሕትን ውልቀን ናይ ጡረታ ድንጋገ እዩ።

ግዴታ ኣይኮነን ግን ዝምከር እዩ። ንጡረታ ዝኸውን ተወሳኺ ዕቋር ይህብ።

ምስ ባንክ ወይ ናይ መድሕን ትካል 3ይ ዓንዲ ከተውጹ ትኽእሉ ኢኹም። ናብ 3ይ ዓንዲ (ዓንዲ 3a)

ዝተኸፍለ መጠን ገንዘብ ካብ ግብረኹም ክትቆርጹ ትኽእሉ ኢኹም

ተወሳኺ ጥቕምታት AVS (ወይ PC AVS)

ሓደ ሓደ ግዜ፤ ዋላ እኳ ናይ AVSን ናይ ጡረታ ፋንድን ሓገዝ እንተሃለወ፤ ኣረጋውያን መሰረታዊ ድሌታቶም (መግቢ፤ መንበሪ ገዛ ወዘተ) ንምሽፋን እኹል ገንዘብ የብሎምን።

ድሕሪኡ ተወሳኺ ጥቕምታት (ወይ PC) ክረኽቡ መሰል ክህልዎም ይኽእሉ። ካብ l'agence communale AVS (ናይ ኮሙን AVS ትካል) ንPC ከመልክቱ ኣለዎም።

መን ተወሳኺ ጥቕሚ (PC) ክረክብ መሰል ከምዘለዎን ከምዘይብሉን ዝምልከት ንጹር ሕግታት ኣሉ

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክ ኣድራሻታት ብርኹራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/la-prevoyance-vieillesse-les-3-piliers

መድሕን ስንክልና

ሓደ ሓደ ግዜ ብሰንኪ ጸገም ጥዕና ወይ ስንክልና ሓደ ሰብ ክሰርሕ ኣይክእልን ወይ ክሰርሕ ኣይክእልን እዩ። ወይ ድማ ናይ ስራሕ ሰዓታቶም ኣጉዲሎም ብኽፋል ግዜ ክሰርሑ ኣለዎም። እዚ ንነዊሕ እዋን እዩ። ድሕሪኡ፡- እዚ ሰብ እዚ ስንኩል እዩ ዝበሃል። እዚ ሰብ እዚ ካብ መድሕን ስንክልና (AI) ገንዘባዊ ሓገዝ ክረክብ መሰል ኣለዎ፤ ኣብ ትሕቲ ዝተወሰኑ ቅድመ ኩነታት። AI ገንዘብ ጥራይ ኣይከፍልን እዩ። ሰባት ናብ ስራሕ ክምለሱ እውን ይሕግዞም። እዚ ድማ ሞያዊ ዳግመ-ውህደት ይበሃል።

መድሕን ስንክልና

መድሕን ስንክልና (AI) መሰረታዊ ሃገራዊ መድሕን እዩ።

ኩሎም ዓበይቲ ሰባት ኣብ AI ኣበርክቶ ክገብሩ ኣለዎም። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ፣ ናይቲ ሰራሕተኛ ደሞዝ ሓደ ክፋል ንAI ንምኽፋል ይዕቀብ። እዚ ፍርቂ ናይቲ ኣበርክቶ እዩ። እቲ ኣስራሒ ነቲ ካልእ ፍርቂ ይኸፍሎ። ባዕሎም ዝሰርሑን ስራሕ ኣልቦን እውን ኣበርክቶኦም ክኸፍሉ ኣለዎም። ነዚ ንምግባር ድማ ኣብቲ ዝነበሩሉ ኮሙን ዝርከብ ትካል AVS/AI ከመልክቱ ኣለዎም።

ኣገልግሎት መድሕን ስንክልና (AI)

መን እዩ ንሓገዝ AI ብቑዕ?

ብሰንኪ ጸገማት ጥዕና ወይ ስንክልና (ኣካላዊ ወይ ኣእምሮአዊ) እንተወሓደ ን1 ዓመት ክሰርሑ ዘይክእሉ (ወይ ድማ ብኽፋል ግዜ ጥራይ ክሰርሑ) ዘይክእሉ ሰባት፤ ሓገዝ AI ክረኽቡ መሰል ኣለዎም።

እቲ ብAI ዝወሃብ ሓገዝ ብዝተፈላለየ መልክዕ ይመጽእ፤ ፋይናንሳዊ ወይ ደገፍ። ንኣብነት፡-

- ስጉምታት ምሕዋይን ዳግመ-ውህደትን (ንስራሕ ንምስልጣንን ንምርካብን)፤
- መዓልታዊ ኣበል ወይ
- ዓመታዊ ክፍሊት።

ሓደ ሰብ ናይ AI ጡረታ ዝረክብ ብሰንኪ ናይ ጥዕና ጸገሙ ወይ ስንክልና ድሕሪ ደጊም ኣብ ሓይሊ ስራሕ ክውሃሃድ ምስ ዘይክእል ጥራይ እዩ።

ኣገልግሎት AI ንምርካብ ናብ ትካል ማሕበራዊ መድሕን ካንቶን (ቤት ጽሕፈት AI) ከተመልክቱ ኣለኩም

AI ተወሳኺ ጥቕምታት (AI PC)

ምስ ናይ AI ጡረታኦም፣ ገለ ሰባት መሰረታዊ ድሌታቶም (መግቢ፣ መንበሪ ገዛ ወዘተ) ንምኽፋን እኹል ገንዘብ የብሎምን።

እዞም ሰባት እዚኦም ድሕሪኡ ተወሳኺ ጥቕምታት (PC) ክረኽቡ መሰል ክህልዎም ይኽእል እዩ። ካብቲ ኣብ ዝነበሩሉ ኮሙን ዝርከብ l'agence AVS/AI (ትካል AVS/AI) ንPC ከመልክቱ ኣለዎም።

መን ተወሳኺ ጥቕሚ ክረክብ መሰል ከም ዘለዎን ከም ዘይብሉን ዝምልከት ንጹር ሕግታት ኣሎ

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/assurance-invalidite

መድሕን ስራሕ አልቦነት

ኩሎም ሰራሕተኛታት ካብ ስራሕ አልቦነት ውሕስነት አለዎም። ስራሕ እንተ ስኢንኩም ንዝተወሰነ ጊዜ ንዝዘባዊ ሓገዝ ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም። ነዚ ንምግባር ኣብ Office régional de placement(ዞባዊ ቤት ጽሕፈት ስራሕ) (ORP) ክትምዝገቡ አለኩም። ORP ንስራሕ አልቦ ይመኽሩን ኣብ ምድላይ ስራሕ ይሕግዝዎምን።

መድሕን ስራሕ አልቦነት

ኩሎም ሰራሕተኛታት ኣብ መድሕን ስራሕ አልቦነት (AC) ኣበርክቶ ክገብሩ አለዎም። ኣብ ነፍሲ ወከፍ ወርሒ፣ ሓዲ ክፋል ናይቲ ሰራሕተኛ ደምዝ ንAC ንምክፋል ይዕቀብ። እዚ ፍርቂ ናይቲ ኣበርክቶ እዩ። እቲ ኣስራሒ ነቲ ካልእ ፍርቂ ይኸፍሎ።

ስራሕኩም እንተስኢንኩም፣ ካብ ናይ ስራሕ አልቦነት ፋንድ ናይ ስራሕ አልቦነት ሓገዝ ትረኽቡ። መጠን ሓገዝ ሽቕለት አልቦነት ኣብ ዝተፈላለዩ መዕቀኒታት ይምርኮስ።

ባዕልኹም ትሰርሑ ዲኹም?

ሽዑ ናይ ስራሕ አልቦነት መድሕን ከተመልክቱ አይትኽእሉን።

ስራሕ አልቦ ዲኹም? እንታይ ክንገብር?

ስራሕ ክትስእኑ ዲኹም? ስራሕኩም ስኢንኩም ዲኹም? ድሕሪኡ ብዝተኻእለ መጠን ቀልጢፍካ ኣብቲ ኣብ ቀረባኻ ዝርከብ l'Office régional de placement(ቤት ጽሕፈት ስራሕ ዞባ) (ORP) ተመዝገቡ።

ኣብ Jobroom ብኢንተርኔት ተመዝገቡ።

መቅሹሽ፡- ስራሕኩም ከም እትስእኑ ምስ ፈለጥኩም ብቐልጢፍ ተመዝገቡ። ካብታ 1ይቲ መዓልቲ ሽቕለት አልቦነት ዘይደሓር።

L'ORP ሓበሬታን ደገፍን ክህበኩም እዩ።

Les Offices régionaux de placement(ዞባዊ ኣብያተ ጽሕፈት ስራሕ) (ORP)

L'Office régional de placement(ቤት ጽሕፈት ስራሕ ዞባ) (ORP) ይመኽረኩምን ብቐልጢፍ ስራሕ ክትረኽቡ ይሕግዝኩምን።

ናይ ስራሕ አልቦነት ሓገዝ እንተረኺብኩም ኣብ ቃለ መሕትት ክትሳተፉ አለኩም። ግዴታ እዩ።

ORP ኮርሳት ወይ ስልጠናን ስራሕን መደባት እውን የቐርብ። ገሊኦም ግዴታ እዮም፣ ገሊኦም ድማ አይኮኑን፣ ከከም ውልቃዊ ኩነታትኩም እዩ።

ክሳብ ሕጂ ኣብ ስዊዘርላንድ ኣይሰራሕኹምን? ስራሕ'ውን ትደሊ ኣለኹም?

ኣብ ORP ክትምዝገቡ ትኽእሉ ኢኹም። ንኣብነት CV ከመይ ጌርኩም ከም እትጽሕፉ ምክሪ ክትረኽቡ ኢኹም። ናይ ስራሕ አልቦነት ሓገዝ ግን ኣይክትረኽቡን

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/assurance-chomage

ናይ ጥዕናን ሓደጋን መድሕን

ኣብ ስዊዘርላንድ ዝነብር ሰብ ናይ ጥዕናን ሓደጋን መድሕን (LAMal) ክህልዎ ኣለዎ።
ግዴታ እዩ። እዚ ማሕበራዊ መድሕን እዚ ሓደጋ፣ ሕማም ወይ ሕርሲ ምስ ዘጋጥም ንገለ
ክፋል ናይቲ ወጻኢታት ይሸፍን። ኣብ ስዊዘርላንድ ምስ ኣተኹም ካብ 3 ወርሒ
ዘይውሕድ መድሕን ጥዕና ክትወስዱ ኣለኩም።

መድሕን ጥዕና (መሰረታዊ መድሕን - LAMal)

ኩሎም ነበርቲ ስዊዘርላንድ ባዕሎም መድሕን ጥዕና ክወስዱ ኣለዎም (መሰረታዊ መድሕን - LAMal)። ግዴታ እዩ።

ናብ ስዊዘርላንድ ዲኹም ትኣትዉ ዘለኹም?

መድሕን ጥዕና ክትወስዱ 3 ወርሒ ኣለኩም።

ኣብዚ ግዜ እዚ እንተሓሚምኩም፣ እቲ ወጻኢታት ድሒሩ፣ ድሕሪ እቲ ምርመራ ክኸፈልኩም እዩ።

ብዙሓት ናይ ጥዕና መድሕን ትካላት መሰረታዊ መድሕን ይህባ።

ወሃቢ መድሕን ጥዕናኹም ክትመርጹ ናጻ ኢኹም።

ንመሰረታዊ መድሕን፣ መድሕን ጥዕና ንኹሉ ኣብ ስዊዘርላንድ ዝነብር ሰብ፣ ዋላ ነቶም ዝሓመሙ ክቕበሉ ይግደዱ።

መሰረታዊ መድሕን፡- እንታይ ይኸፍን?

መሰረታዊ መድሕን ኣብ እዋን ሕማም ንዝወጽእ ወጻኢታት ዝኸፍን ኮይኑ፣ ኣብ እዋን ጥንስን ሕርስን እውን እዩ።

ጥቕምታት (እዚ ጥራይ እዩ እቲ ናይ መድሕን ዝኸፍል) ብሕጊ ተቐጂጦሎ ኣሎ። ኣስተብህሉ፡- ወጻኢታት ክንክን ስኒ ወይ ዓይኒ ብሓፈሻ ኣይኸፈንን እዩ።

ናይ መድሕን ዋጋታት

ንመድሕንኩም ወርሓዊ ዋጋ ትኸፍሉ።

እዞም ዋጋታት እዚኦም ከከም መድሕን ጥዕናን ሞዴል መድሕንን ይፈላለዩ። ምክራ፡- ግዜ ወሲድኩም ንዝቐርቡ ቅድመ-ምድላዊት ኣነጻጽሩ።

ናይ ጥዕና መድሕን ክትቅይሩ ትኽእሉ ኢኹም፣ ግን ኣብ ዓመት 1 ግዜ ጥራይ (ቅድሚ መወዳእታ ሕዳር)።

ኣብቲ ወጻኢታት ኣበርክቶ ክገብር ኣለኒ ድዩ?

ኣብ ስዊዘርላንድ፣ ቅድሚ ካብ ናይ ጥዕና መድሕን ኩባንያ ገንዘብ ምቕባልኩም፣ መጀመርታ ባዕልኹም ዝቐረጽ ክትከፍሉ ኣለኩም።

ሓያሎ ክቐረጹ ዝኽእሉ ነገራት ኣለዉ፡- ንኣብነት፣ 300 CHF፣ 500 CHF፣ 1,000 CHF ወይ 2,500 CHF ይቐረጽ። ናይቲ ዝቐረጽ ገንዘብ እትደልይዎ መጠን ትመርጹ። መጀመርታ ነዚ መጠን ገንዘብ ባዕልኹም ክትከፍልዎ ኣለኩም።

ድሕሪኡ፣ እቲ ናይ መድሕን ኩባንያ ንገለ ክፋል ናይቲ ወጻኢታት ይኸፍኖ። ካብቲ ወጻኢታት 90% ይኸፈል። እቲ ዝተረፈ 10%፣ ባዕልኹም ክትከፍልዎ ኣለኩም።

እዚ ዝተረፈ፡- 10% ሓባራዊ ክፍሊት ይበሃል።

ንሓባራዊ ክፍሊት፣ ንሓደ ዓቢ ሰብ እንተበዝሐ ኣብ ዓመት 700 CHF፣ ንሓደ ህጻን ድማ 350 CHF ትኸፍሉ። ድሕሪኡ፣ ዝያዳ ወጻኢታት እንተሃልዩ፣ እቲ ናይ መድሕን ኩባንያ ኩሉ ይኸፍል።

ኣየናይ ዝቐረጽ ክትመርጹ ኣለኩም?

ብዙሕ ግዜ እንተዘይሓሚምካ፣ ልዑል ዝቐረጽ ዋጋ ምረጹ። ንፕሪሚየም ዝወሓደ ትኸፍሉ።

ብዙሕ ግዜ ሓሚምኩም እንተኾንኩም፣ እቲ ታሕተዋይ ዝቐረጽ ምረጹ።

ድሕሪኡ ግን ንፕሪሚየምኩም ተወሳኺ ትኸፍሉ

ናይ ሓደጋ መድሕን

ኣብ ሰሙን 8 ሰዓታት ወይ ልዕሊኡ ንሓደ ኣስራሒ ትሰርሑ ዲኹም?

ድሕሪኡ ኣብ እዋን ስራሕን ናጻ ግዜን ሓደጋታት ከይፍጠር ብኣስራሒኹም ብኣውቶማቲክ ውሕስነት ይወሃበኩም።

እቲ ናይ ፕሪሚየም መጠን ብቐጥታ ካብ ደሞዝኩም ይቕረጽ።

ኣብ ሰሙን ትሕቲ 8 ሰዓታት ትሰርሑ እንተኾይንኩም፣ ኣስራሒኹም ኣብ ስራሕ ሓደጋታት ጥራይ እዩ ዘውሕስኩም።

ካብ ስራሕ ወጻኢ ሓደጋታት ማለት ኣብ ናጻ ግዜኹም ንነብስኹም ውሕስነት ክትገብሩ ኣለኩም።

ባዕልኹም ትሰርሑ እንተኾይንኩም ወይ ብመኽሰብ ዘይትሰርሕ እንተኾይንኩም፣ ምስ ናይ ጥዕና መድሕን

ትካልኩም እውን ካብ ሓደጋታት ክትወሓሱ ኣለኩም።

ባዕሎም ዝሰርሑ ሰባት ምስ ካልእ ናይ መድሕን ትካል እውን ናይ ሓደጋ መድሕን ክወስዱ ይኽእሉ እዮም።

ንናይ ጥዕና መድሕን ክፍሊት ዝወሓደ ምኽፋል

ትሑት ኣታዊ ዘለዎም ሰባት ንመድሕን ጥዕናኦም ዝወሓደ ክፍሊት ክኸፍሉ ክሓቱ ይኽእሉ።

እዚ ድማ፡- ዝቑረጽ ክፍሊት መድሕን ጥዕና ምሕታት ተባሂሉ እውን ይፍለጥ።

እዚ ንመሰረታዊ መድሕን ጥራይ ዝከኣል እዩ። ነዚ ንምግባር፣ እዞም ውልቀሰባት ክሳብ 31 ታሕሳስ ናብ ፈንድ ካሕሳ ካንቶን Jura ሕቶ ከቕርቡ ኣለዎም።

ናይ ካሕሳ ፈንድ ናይ ካንቶን Jura ከከም ዝተወሰኑ ቅድመ ኩነታት ነቲ ሕቶ ክቕበሎ ይኽእል ወይ ኣይኽእልን።

እቲ ሕቶ ተቐባልነት እንተረገገሉ እቲ ሰብ ኣብ ዝቐጽል ዓመት ብፕሪሚየም ዝወሓደ ክፍሊት ክኸፍል እዩ።

ብዛዕባ ምጉዳል ዋጋታት ሓበሬታ ንምርካብ፣ ምስ ናይ ካሕሳ ፋንድ ናይ ካንቶን Jura ተወከሱ

ተወሳኺ መድሕን

ሓደ ሰብ ብኢንሹራንስ ዝሸፈን ዝያዳ ክንክን ክረክብ እንተደልዩ፣ ተወሳኺ መድሕን ክወስድ ይኽእል።

ንኣብነት፣ ተፈጥሮኣዊ ሕክምና፣ ኣብ ሆስፒታል ናይ ብሕቲ ክፍሊ፣ ወይ ርካሽ ክንክን ስኒ እንተደልዮም።

ተወሳኺ መድሕን ግዴታ ኣይኮነን። ኣማራጺ እዩ።

ብዙሓት መድሕን ጥዕና ተወሳኺ መድሕን ይህባ። ነዞም መድሕናት እዚኦም፣ መድሕን ጥዕና ንኹሉ ሰብ

ክቕበሉ ኣይግደዱን። ብሓፈሻ፣ ተቐባልነት ንምርካብ ኣብ ጽቡቕ ጥዕና ክህልወኩም ኣለዎ።

ዝያዳ ሓበሬታ (ኢንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/assurance-maladie-et-accidents

ወለድን ስድራቤትን፡- ዕረፍትን ገንዘባዊ ሓገዝን

ቆልዓ ምስ ተወልደ፣ ዝሰርሑ ደቂ ኣንስትዮ ን14 ሰሙን ዝኸፈል ናይ ወሊድ ዕረፍቲ ክረኽባ መሰል ኣለወን። ኣቦታት እንተተወሓደ ናይ 2 ሰሙን ናይ ኣቦነት ዕረፍቲ ክረኽቡ መሰል ኣለዎም። ስድራቤታት ንነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ናይ ስድራቤት ኣበልን ናይ ስልጠና ኣበልን ይረኽቡ።ወከፍ ቆልዓ ናይ ስድራቤት ኣበልን ናይ ስልጠና ኣበልን ይረኽቡ።

ናይ ወሊድ ዕረፍቲ (ወይ ናይ ወሊድ ኣበል)

ውላደን ኣብ ዝውለደሉ እዋን ኣብ ስራሕ ዝሰርሓ ደቂ ኣንስትዮ ን14 ሰሙን ዝኸፈል ናይ ወሊድ ዕረፍቲ ክረኽባ መሰል ኣለወን። ኣብዚ ግዜ እዚ እንተነኣሰ 80% ካብ ደምዘም ክረኽቡ እዮም። ስራሕ ኣልቦ ደቂ ኣንስትዮ ወይ ክሰርሑ ዘይክእላ ደቂ ኣንስትዮ ናብ ቤት ፅሕፈት ሽቑለት ኣልቦነት ወይ ቤት ፅሕፈት ካሕሳ ካንቶን ክረኽባ ይግባእ። ንሳቶም እውን ዝኸፈል ናይ ወሊድ ዕረፍቲ ክረኽቡ መሰል ኣለዎም ድዩ ኢሎም ክሓቱ ይግባእ። ድሕሪ ሕርሲ ኣዴታት ን8 ሰሙን ክሰርሓ ኣይፍቀደለንን። እዚ ንኣዴታት ንምክልኻል ዝዓለመ ሕጊ እዩ።

ናይ ኣቦነት ዕረፍቲ

ድሕሪ ውላድ ምውላዶም፣ ኣቦታት (ወይ 2ይቲ ኣዴታት) ን2 ሰሙን (14 መዓልታት) ዝኸፈል ናይ ኣቦነት ዕረፍቲ ክረኽቡ መሰል ኣለዎም። ኣቦታት (ወይ 2ይቲ ኣዴታት) ነዘን 14 መዓልታት ብኸመይ ከም ዝወስዱ ክመርዱ ይኽእሉ እዮም፡- ወይ ብሓንሳብ ወይ ኣብ ዝተፈላለየ መዓልታት። እዘን መዓልታት እዚኣተን እቲ ቆልዓ ካብ ዝውለድ ኣብ ውሽጢ 6 ወርሒ ክወስዳ ኣለወን።

ናይ ስድራቤት ኣበል

ወለዲ ንነፍሲ ወከፍ ቆልዓ ናይ ስድራቤት ኣበል ይረኽቡ።ወከፍ ቆልዓ ናይ ስድራቤት ኣበል ይረኽቡ። ናይ ህጻናት ኣበል ክሳብ እቲ ቆልዓ 16 ዓመት ዝመልእ ይኸፈል። እቶም ቆልዑ ድሕሪ ግዴታዊ ትምህርቲ ይመገሩ ድዮም? ድሕሪኡ ወለዲ ንደቆም ክሳብ 25 ዓመት ዝመልኡ ናይ ስልጠና ኣበል ይረኽቡ፣ እንተተወሓደ። እዚ ኣበል እዚ ነቲ ናይ ህጻናት ኣበል ይትክእ። ንምፍላጡ ጽቡቕ

ኩለን ስድራቤታት ናይ ስድራቤት ኣበል ክረኽባ መሰል ኣለወን። እቶም ስራሕ ዝሰርሑ ወለዲ፣ ባዕሎም ዝሰርሑ፣ ስራሕ ዘይብሎም፣ ዋላ ክልቲኦም ስራሕ ኣልቦ ምዃኖም ጸገም የብሉን። ኣበል ወርሓዊ ይኸፈል። መጠን ኣበል ስድራቤት ካብ ሓደ ካንቶን ናብ ካልእ ካንቶን ይፈላለ እዩ። ንዝያዳ ሓበሬታ ንኣስራሒኹም ወይ ምስ ናይ ካንቶናዊ ካሕሳ ፋንድ ተወከሱ (FR)።

ገንዘብ ንመምጽኢ ቆልዓ

ኣብ ስዊዘርላንድ፣ ሓያሎ ካንቶናት ናይ ልደት ኣበል ይኸፍላ። ካንቶን ጁራ እውን ከምኡ። እዚ ንህጻን ንምቕባል ዝሕግዝ ናይ ሓደ ግዜ ገንዘባዊ ሓገዝ እዩ። ትሕቲ 8 ዓመት ቆልዓ ዘዕብዩ ወለዲ ናይ ምውላድ ኣበል ይረኽቡ። ንዝያዳ ሓበሬታ ንኣስራሒኹም ወይ ምስ ናይ ካንቶናዊ ካሕሳ ፋንድ ተወከሱ

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክአድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/parents-et-famille-les-conges-et-les-aides-financier
es

ማሕበራዊ ሓገዝ

ማሕበራዊ ሓገዝ ነቶም ክነብሩሉ ዝኸእሉ ውሑድ ገንዘብ ዘለዎም ሰባት ደገፍ ይህብ።
ዕላማ ናይዚ ደገፍ እዚ ሰባት ናጻ ክኾኑን ንነብሶም ክከናኸኑን ምሕጋዝ እዩ። ማሕበራዊ
ሓገዝ መድሕን ኣይኮነን። ናይ መንግስቲ ሓገዝ እዩ።

ማሕበራዊ ሓገዝ

ኣብ ኣጸጋሚ ኩነታት ዲኹም ዘለኹም ወይስ ከቢድ ናይ ገንዘብ ጭንቀት የጋጥመኩም ኣሎ ድዩ? ኣዝዩ
ውሑድ ትነብሩሉ ገንዘብ ድዩ ዘለኩም?

ማሕበራዊ ሓገዝ ደገፍ ክህበኩም ይኸእል እዩ።

እዚ ሓገዝ እዚ ኣብዚ ኣብ ስዊዘርላንድ ንምንባር መሰረታዊ ድሌታት ዝሸፍን እዩ።

ካብ ገንዘባዊ ሓገዝ ብተወሳኺ ካብ ማሕበራዊ ሰራሕተኛ ደገፍ እውን ይህብ።

ዕላማ ማሕበራዊ ሓገዝ ሰባት ፋይናንሳውን ማሕበራውን ናጽነቶም ዳግማይ ንኸረኽቡ ክቡር ህይወት ክመርሑ
ምሕጋዝ እዩ።

ሰብ እኹል ካልእ ሓገዝ እንተረኺቡ (ንኣብነት፡ ናይ ስራሕ ኣልቦነት ሓገዝ፡ ጡረታ፡ ደሞዝ፡ ወይ ናይ ወለዲ
ደገፍ)፡ ሽዑ ማሕበራዊ ሓገዝ ነቲ ወጻኢታት ኣይሸፍኖን እዩ። ማሕበራዊ ሓገዝ እውን ዕዳ ኣይመልስን እዩ።

ማሕበራዊ ሓገዝ ምሕታት

ንማሕበራዊ ሓገዝ ንምምልካት፡ ኣብ ኣውራጃኹም ንዘሎ ዞባዊ ማሕበራዊ ኣገልግሎት ተወከሱ።

ብዛዕባ ኣታዊኹምን ንብረትኩምን ካልእን ሓበሬታ ክትህቡ ኣለኩም።

ድሕሪኡ እቲ ኣገልግሎት ንመመልከቲኹም ክግምግሞ እዩ። ከምኡውን እቲ ካንቶን፡ ካብ ኩነታትኩም
ተመርኩሱ፡ ዓይነት ሓገዝን ዝህቦ መጠን ገንዘብን ክውሰን እዩ።

ማሕበራዊ ሓገዝ ገለ ስጉምትታት ክትወስድ ክጠልበኩም ይኸእል እዩ። ቅድመ ኩነት ክገብር ይኸእል እዩ።

ንዓኣቶም እንተዘይተኣዘዝኩምዎም፡ ነቲ እትረኽብዎ መጠን ገንዘብ ከጉድሎ ይኸእል እዩ።

ምስ ማሕበራዊ ሰራሕተኛኹም ኣብ ዝግበር ቃለ መሕትት ምክፋል ግዴታ እዩ።

ኩነታትኩም ንምምሕያሽ ድማ ዝከኣለኩም ኩሉ ክትገብሩ ትሰማማዑ

ዝያዳ ሓበሬታ (ሊንክኣድራሻታት ብሮፕራት ቡለቲን)

www.bonjour-jura.ch/ti/securite-sociale/laide-sociale